

ARSENIE BOCA, CUVINTE VII. A PRAGMATIC AND RHETORICAL-PRAGMATIC ANALYSIS

Luminița HOARTĂ CĂRĂUȘU

Professor, Ph.D.

("Alexandru Ioan" Cuza University of Iași, Romania)

lumicarusu@yahoo.com, <https://orcid.org/0009-0004-7172-7116>

Abstract

In this analysis, we use "Cuvinte vii" Edition of father Arsenie Boca edited by Bishop Daniil Stoenescu, Ph.D., printed at Deva, in 2006. The Edition includes, as stated by Bishop Daniil Stoenescu, in the edition's Foreword, titled "The Homilies" of Prislop, 137 Sunday and Holiday sermons, evangelic meditations and spiritual words of various sizes, written by Father Arsenie Boca, at "Sâmbăta de Sus" and Prislop Monasteries, between November 25, 1946 and March 27, 1950.

Keywords: *a pragmatic analysis, a rhetorical analysis, grammatical characteristics, text, value*

Rezumat

În această analiză, folosim ediția „Cuvinte vii” a Părintelui Arsenie Boca, editată de Episcopul Daniil Stoenescu, doctor în filosofie, tipărită la Deva, în 2006. Ediția cuprinde, așa cum menționează Episcopul Daniil Stoenescu, în prefața ediției, intitulată „Omiliile” de la Prislop, 137 de predici duminicale și de sărbători, meditații evanghelice și cuvinte duhovnicești de diferite dimensiuni, scrise de Părintele Arsenie Boca, la Mănăstirile „Sâmbăta de Sus” și Prislop, între 25 noiembrie 1946 și 27 martie 1950.

Cuvinte-cheie: *analiză pragmatică, analiză retorică, caracteristici gramaticale, text, valoare*

1. Grammatical Characteristics

Morphological Characteristics

Morphologically, the following characteristics of the text subject to analysis may be highlighted:

- (a) alternation of the pronominal value of the reflexive segment with the adjective value:

“Și însuși se apucă să scrie mandatul de exilare, dar de trei ori i se rupse penița și nu putu scrie” (p. 24) (pronominal value).

“Sensul religios și pozitiv al iubirii, legătura care-l unește înseși ideii de om, ca ființă integrală, nu e revelat” (p. 62) (adjective value).

“Însuși Mesia a fost descris cu de-amănuntul, și Sfintele Scripturi ale Profeților supraviețuiau inspiraților uciși, mărturie pe când va veni plinirea vremii” (p. 276) (adjective value).

- (b) use of *palatalised forms* of verbs:

“Durerea nu e obiect sănătos de meditație. De durere trebuie să scapi, să o

depășești, să fii deasupra ei. Dar trebuie *să vie* cineva să te scoată din cercul tău chinuitor de îngust” (p. 26).

- (c) the use of the verb *a însemna* (= to signify) with the flexional suffix *-ez/-eaz* included in the flective:

“Această naștere a lui Dumnezeu în făptura sa e de fapt o renaștere a omului, - proces care a fost anunțat, pregătit și care a evoluat logic în istorie. Aceasta *însemnează* cuvintele: „La plinirea vremii” (p. 60).

“Iată ce *însemnează*: a te strămuta din tine în El” (p. 64).

“Aceasta *însemnează* că Iisus contează pe un miez original necontaminat, existent încă în fire, deși comprimat, dar capabil să-și recâștige dimensiunile și valoarea paradisiacă: miezul capabil de har” (p. 151).

“A renunța la ea, când ai putea-o face, *însemnează* a trăi prefigurarea modului viitor al naturii omenesci: a trăi cu anticipație o metafizică *însemnează* a trăi una din concluziile religiei așa cum a trăit Iisus (cf. Ioan 2: 6)” (p. 246).

“Mulți se tem de cuvântul destin, ca nu cumva *să însemneze* pre-destin, prin urmare să se trezească într-o doctrină fără libertatea voinței, deci fără concep-tul specific creștin al responsabilității ultime” (p. 317).

- (d) postposition of the copulative verb, within the structure of the complex predicate with copulative operator:

“Într-una din cântările Bisericii, alcătuită după Psalmii lui David, preamărim pe Dumnezeu în cuvintele: „Sfânt *este* Domnul Dumnezeul nostru; înălțați pe Domnul Dumnezeul nostru și vă închinați așternutului picioarelor Lui, că Sfânt *este*” (p. 16).

“Prin proorocul David ne poruncește să ne închinăm Crucii, așternutului picioarelor Lui, că sfânt *este*” (p. 16).

“Mare *e* cel ce crește fără să știe: ca bobul de grâu în strălucirea soarelui și bătaia vântului” (pp. 147-148).

- (e) post-positioning of the passive operator *a fi* (= to be) in the passive construction²⁰:

“La plinirea vremii” trimis *a fost* de Dumnezeu îngerul Gavriil într-un oraș din Galileia, Nazaret, către Fecioara Maria, aducându-i vestea că, din Duhul Sfânt și puterea Celui Preaînalt, va concepe și va naște pe Mesia, Fiul lui Dumnezeu, pe care-L va chema Iisus” (p. 60).

- (f) postposition of the auxiliary in the past perfect structure²¹:

²⁰ Regarding the postposition of the auxiliary, in the old Romanian language, it is considered that „in Latin and in the first sentences of the Romanic languages, it was customary to place the accentuated word first and then the non-accentuated word” (Frâncu, 1980, p. 83).

²¹ C. Frâncu considers that, in old religious texts, “the auxiliary of the past perfect is post-positioned at the beginning of the phrase or sentence, because the Romanian

"Lăsat-am întrebările să se ciocnească de toate stăvilarele tainei și să-și dovedească zădărnicia, izbindu-se de limitele îngăduiului" (p. 273).

(g) the adjective with the function of predicative element at the absolute superlative comparison degree is followed by a consecutive adverbial sentence:

"Și bătaia e așa de mare cât sare pământul în bucăți" (pp. 18-19).

(h) the use of the *infinitive* (and not the conjunctive) after *verbal impersonal phrases*:

"Nu e greu de-a înțelege cum au ajuns lucrurile astfel" (p. 21).

"Cel mai bine ar fi de-a avea virtuțile fariseului, și încă întrecute, după cuvântul că: „de nu va prisosi dreptatea voastră pe cea a cărturarilor și a fariseilor, nu veți intra în împărăția lui Dumnezeu” - virtuți unite cu smerenia vameșului" (p. 28).

(i) use of the following forms of *future*²²:

- the form with the auxiliary verb *a vrea* (= to want) in the present form, followed by the present infinitive of the verb to conjugate:

"Toți suntem condamnați la moarte și mai nimeni nu crede că *va muri*" (p. 124).

"Acum suntem ca noi, atunci *vom fi* ca El" (p. 124).

"Când tensiunea acestei cumpene de conștiință *va aduna* destulă energie, Providența *va aduce* dezlegările" (p. 127).

- the form with the auxiliary verb *a avea* (= to have) at imperfect followed by the present conjunctive of the verb to conjugate (= future in the past):

"Dacă Iisus știa cele ale veacului prin cele ale veșniciei - ca un Dumnezeu - sigur că știa și cele ale veșniciei prin veac, prin care *avea să treacă* personal, ca om" (p. 149).

- the form with the auxiliary verb *a vrea* (= to want) followed by the

and Romanic old taxis did now allow the beginning of a syntactic structure with a non-accentuated element" (Frâncu, 2009, p. 113).

²² We believe that the analytical structure also receives a *future value* at a syntactical level (complex predicate) consisting of the semi-auxiliary modality verb *a avea* (= to have) in the 1st future form followed by a support verb in the present conjunctive: "Iisus a venit înaintea oamenilor cu propria Sa înviere din morți. Prin aceasta ne arată nouă, oamenilor, ce *vom avea să fim*" (p. 124). It seems that this analytical structure at a syntactical level with a future value is a constant in the religious texts signed by Father Arsenie Boca. To support the previous statement, we offer the example from *Cărarea Împărăției*, another religious writting of the author: "Lăsându-i Dumnezeu în voile lor, iată pe bătrânii poporului, ei, cei datori cu cunoștința, înscriindu-se la o datorie grea, pe care *vor avea să o ispășească* împreună: și rege, și popor" (p. 57) (see, for this purpose, Hoară Cărașu, 2014, p. 56).

present infinitive of the verb to conjugate²³:

"(...) marea minune a învierii din morți, e ceea ce mărturisim când zicem: „aștept învierea morților și viața veacului ce *va să vie*. Amin" (p. 106).

- use of verbs in *presumptive perfect mode*, with homonymous forms from a morphological point of view with those of future perfect, and²⁴ perfect conjunctive:

"Desăvârșirea vorbea cu ei, iar ei migăleau în minte nimicuri omenești, mici invidii de mărime deșartă. Profund *se va fi amărât* Iisus" (p. 147).

"Când se va încheia perioada veacurilor, când și cei mai de pe urmă ucenici ai lui Iisus *vor fi trecut*, ca El, prin Ierusalim, - fiindcă alt loc nu-i va primi decât o Golgotă - atunci vom înțelege că mersul libertății ce ne-a adus-o Iisus avea, pentru noi, Sensul Noului Ierusalim" (p. 150)!

"Deși El era temelia întregului ritual ebraic, deși spre El conduceau toate umbrele, simbolurile și jertfele Templului, Iisus *va fi „găsit”* și „*strigat*” vrăjmașul și distrugătorul lor, de către victimele „umbrelor” (p. 324).

"- Poate că, impresionat de sufletul samarinenilor, pe care ocolindu-i iudeii nu l-au putut strica, Iisus *să-și fi însușit* numele sub care s-a ascuns în parabola Samarineanului milostiv" (p. 316).

Syntactic Characteristics

Syntactically, the following types of characteristics may be highlighted:

(a) *Sentence Syntax*

- the occurrence of the *complex verbal predicate with a modal operator* followed, most often, by a support verb at the *infinitive*, but sometimes by a support verb at the *conjunctive*, the two types of syntactical structures alternating, sometimes, in the same phrase:

"Pilda aceasta numai Dumnezeu o putea spune; căci limba omenească nicicând *n-a putut cuprinde* în mai puține cuvinte, mai simplu și mai profund toată tragedia omului, peste care El revarsă un ocean de iubire și înțelepciune" (p. 31).

"Tatăl i-a respectat partea de avere, deși o avea în dar. I-a respectat darul libertății, în baza căruia omul *poate sui* nebănuitele trepte ale desăvârșirii, dar *poate coborî* și până la cea mai grozavă desfigurare morală" (p. 31).

"Nici Fecioara Maria *n-a putut primi* faptul, așa, fără o puternică reacțiune cri-

²³ C. Frâncu considers that the analytical structure at the flexion level formed of *a vrea* (= to want) + present conjunctive, frequent in the texts between 1521 and 1640, "also receives a future value" (Frâncu, 2009, p. 117). For further examples of the future with this structure, in the church writings of Father Arsenie Boca, see Hoarță Cărăușu, 2014, p. 56.

²⁴ Regarding the value of perfect presumptive of future perfect, C. Frâncu states that the future perfect form, beginning with the XVIth century "is used with a presumptive perfect value at the 3rd person singular and plural" (Frâncu, 2009, p. 117).

tică” (p. 60).

“Numai sufletul, singurul lucru indivizibil în om, *poate să frângă* orice granițe și să-și cunoască înrudirea cu Cel Preaînalt” (p. 67).

“Cel invidiat *poate să scape* și să ocolească pe invidios, dar invidiosul *nu poate scăpa* de sine însuși” (pp. 69-70).

(b) *Phrase Syntax*

- the frequency of *adverbial time sentences* introduced by the relative adverb *cum* (= how):

“Dar... *cum* au scăpat creștinii de sub grijă, de îndată ce au trecut din ilegalitate la libertate, la persoană juridică, viața morală a creștinilor începu să se destrame” (p. 20).

“*Cum* și-au primit averile înapoi - urmașii mucenicilor -, puțini au mai rămas care să nu se încovoie cu dragostea mai mult spre lumea aceasta” (p. 20).

- the frequent use, in the analysed text, of *adverbial time sentences* introduced by the adverbial phrase *de îndată ce* (= once):

“Deci *de îndată ce*-au ieșit de prin găurile pământului la larg, *de îndată ce*-au scăpat de prigoanele Cezarilor, cu un cuvânt *de îndată ce*-au ieșit din împrejurararea de jertfă a vieții, când adică nu mai era o primejdie a mărturisi creștinismul pe față, s-a întâmplat că și dragostea de Dumnezeu și grija de suflet, până la așa măsură răciseră, încât au început creștinii a se lua după un rătăcit” (p. 20).

“*De îndată ce* creștinismul, mai bine zis creștinii fură lăsați la larg, se înmulți și înclinarea de-a cădea din creștinism” (p. 20).

- the occurrence, in the text, of *adverbial time sentences* introduced by the relative adverb *când* (= when):

“*Când* viața aceasta e încurajată de statornicia bogăției, de negrija întâmplărilor, omul se strică” (p. 21).

“*Când* această lumină lăuntrică s-a aprins, atunci într-o clipă cunoști că, pentru om, descoperirea lui Dumnezeu într-însul, este propria lui descoperire” (p. 66).

“*Când* viața omului iese deafără din rătăcirile eului și-și găsește în suflet unitatea sa cu Dumnezeu, atunci conștiința veșniciei e un dat imediat al existenței, tot așa ca lumina într-o flacăra” (p. 67).

- the relative adverb *când* (= when) may appear in the text in other types of *syntactical structures*:

când (= when) *reverse*:

“Aproape se împlineau cei 12 ani de când începuse tabloul, *când* iată că găsește la Milano un om, care corespundea întocmai vederilor lui Leonardo” (p. 31).

când (= when) - introductory element of an inherent subjective sentence,

in the syntactic model: subjective sentence + impersonal and copulative verb *a fi* (= to be) + predicative sentence:

“Când un suflet omenesc trage cortina grea a eului și stă față în față cu iubirea veșnică, e ca și cum ai privi pe Maestru creând o lume nouă” (p. 67).

- the use of “apposition subjective sentences”²⁵:

“Cine răstignește în sine cunoașterea lumii (care nici pentru lumea aceasta nu e toată bună), preferând cunoașterea care era în Iisus, „în care sunt ascunse toate comorile cunoștinței și ale înțelepciunii” (Coloseni 2:3), *acela* pune viu ființa sa în fața lui Dumnezeu” (pp. 145-146).

“Vreți să știți cine-i mai mare? Răspunsul e paradoxal: - cine-i mai mic în ochii săi, *acela-i* mai mare în ochii lui Dumnezeu” (p. 147).

“Cine-și iubește viața sa, sufletul său în lumea aceasta - fără a considera și cealaltă, sau chiar împotriva ei -, *acela* își va pierde sufletul (...)” (p. 269).

- the *oppositional adverbial sentence* is a sentence post-positioned that contains the regent verb:

“E și explicabil: prima ispită a întâlnit în față creștini adevărați, care se hotărâseră într-un fel cu viața aceasta: s-o jertfească pentru Dumnezeu; *pe când* ispita a doua, a triumfului, pentru care trebuie să fii înțelept s-o ocolești, a găsit în față o mare turmă de creștini figuranți” (p. 21).

- the frequent use of *the progressive measure adverbial sentence*:

“Iar *cu cât* viața se face mai necurată, cu atâta te-ntuneci dinspre Dumnezeu până la a-L tăgădui cu totul și a I te face vrăjmaș declarat” (p. 22).

“*Cu cât* orizontul tău e mai îngust, sau mai îngustat de durerea ta, cu atât neli-niștea ta e mai mare, - și poate să fie mai mare ca a toată lumea” (p. 26).

“Observăm că, *cu cât* timpul adaugă veacuri după veacuri, creând perspectivă, cu atât Iisus e mai mare și mai apropiat de noi” (p. 298).

- the occurrence, in the text, of the *appositional sentences and phrases*:

“Să nu descurajeze mieii, văzând colții lupilor rânjind, fiindcă stă mărturie istoria: *lupii n-au putut mânca mieii*” (p. 152)!

“Iubirea de sine nu trece peste hotarele sale personale: *ceea ce e mai prețios într-însul se întuneacă și adevărata lui ființă nu iese la iveală*” (p. 66).

“Mai întâi e toată învățătura Evangheliei: *tot ceea ce trebuie să știm despre noi și Dumnezeu spre asigurarea mântuirii noastre*” (p. 142).

²⁵ Regarding the term “apposition subjective sentences”, see Frâncu, 2009, p. 206. The characteristic of these subjective sentences introduced by the relative pronoun is that “they are also reflected in the Regent through personal or demonstrative pronouns” [*ibidem*].

2. Rhetorical Characteristics

Rhetorically, we highlight the use of the following types of *argumentative strategies*:

(a) the *question* from the *anthypophora-argumentative strategy*

The answer is provided by the author right after the question, the speech being sometimes organised in the form of a dialogue, following the conversational model. In our view, in this text, the question has two discursive roles: firstly, it reflects the thoughts, concepts, representations of Father Arsenie Boca: the author addresses questions to himself and answers immediately himself to them (this kind of question followed by an answer is the specific rhetorical figure of speech of the religious discourse called *anthypophora*)²⁶ and, secondly, the question may be one way in which the religious text in question creates a link between the transmitter of the religious speech and his recipient, the question being, in this case, *an addressing marker to the recipient*:

"- De ce L-a dat Dumnezeu pe Fiul Său, Iisus, spre jertfă, „și încă jertfă de cruce”? - Pentru că singurul grai care mai poate răzbi până la inima oamenilor, s-a dovedit că nu mai rămâne altul, decât Jertfa Cuiva pentru ei” (p. 14).

"Oare de ce zice despre Cruce că e așternut numai al picioarelor Lui? - Fiindcă Iisus S-a răstignit pe Cruce nu cu ființa Sa dumnezeiască, ci cu firea omenească, Adam cel nou, ceea ce în graiul profetului e tot una cu picioarele lui Dumnezeu” (p. 16).

"Cea mai grea încercare a vieții este necazul morții. Cum stăm față de o asemenea încercare? Ar trebui să stăm și mai liniștiți ca față de cruce; fiind că Mântuitorul, prin moartea Sa, a schimbat nu numai rostul crucii din ocară în slavă, ci a schimbat și rostul morții și l-a făcut bun” (p. 17).

"- De ce să fim smeriți? - Fiindcă suntem mărginiți și neputincioși și trăim într-o lume plină de primejdii, călătorim pe-o mare, foarte adesea înfuriată, care-și strecoară viforul până în sufletele noastre” (p. 29).

"Ce au oamenii aceștia împotriva lui Iisus, că nici demonii nu l-au făcut atâta împotrivire câtă l-a făcut cenzura invidiei omului? - Cred că nu altceva decât complicitatea în păcat, coalizată împotriva virtuții și împotriva oricui care îndrăznește să iasă un pas măcar din această complicitate” (pp. 68-69).

"Acei contemporani ai lui Iisus, otrăviți de răutate, reprezintă culmea invidiei omenești contra sublimului. Căci de ce a fost invidiat Iisus? - Din cauza minunilor Sale printre cei sărmani și oropsiți, cei dintâi chemați la mântuire” (p. 70).

"Să nu descurajeze nimeni; fiecare are măsura sa, pe care trebuie să o ajungă. Pe ce cunoaștem aceasta? - Pe cele ce ni se întâmplă; pe cele ce ne vin fiecăruia să le trecem, ținând seamă de aceste două porunci” (p. 126).

(b) *rhetorical question - argumentative strategy*

²⁶ With respect to the role of *anthypophora* in Romanian contemporary sermons, see Dincă, 2008, pp. 390-391.

Father Arsenie Boca uses, in the analysed text, *rhetorical questions* also called questions with “intrinsic argumentative value” (Rovența-Frumușani, 2000, p. 114):

“Cu cât invidiosul are parte de mai multe binefaceri, cu atât mai tare fierbe de ciudă, mai mult se supără și se mânie. Mulțumind pentru darurile primite și mai mult se cătrănește de purtarea binefăcătorului. *Ce fiară nu întrec ei prin răutatea năravului lor? Ce sălbătăciune nu depășesc ei prin cruzimea lor?*” (p. 69).

“Folosește a te smeri pe tine însuși, dar când te smerește altul mai mult folosește. *Când vom binecuvânta pe cei ce ne blastămă și ne vom ruga pentru cei ce ne fac nouă rău?*” (p. 281).

“Împărăția lui Dumnezeu e făgăduită copiilor, oamenilor ce o primesc fără discuție, ca și copiii, oamenilor ce au venit la Iisus ca copii. *Deci cum să nu se supere împăratul, când copiii sunt opriți de a veni la Iisus, când Iisus li-e interzis?*” (p. 290)?

(c) *argumentative metaphor* – “prototype of rhetorical figure of speech” (Sălăvăstru, 2010, p. 393)²⁷:

“Trebuie, prin urmare, să lungim vederea până dincolo de zarea vieții acesteia, până în cealaltă împărăție, că altfel nu putem pricepe necazurile vieții acesteia, și, nepricepând-o pe aceasta prin cealaltă, n-o putem răbda” (p. 15).

“Este prin urmare o sete, o foame, o trebuință a sufletului, care nu se stăpără cu nimic altceva decât numai cu Dumnezeu” (p. 18).

“În ei arde luminos, înainte, misiunea care le-a dat-o Dumnezeu, de-a fi *sare fâpturii și martorii lui Dumnezeu între oameni*” (p. 22).

“Iată *ucenic umblând liniștit pe marea înfuriată. Iată stâlp al Adevărului, nemișcat de tala-zuri*” (p. 24).

“Dar ce să înțelegem, căci toată odihna lui Iisus (care n-avea unde să-și plece capul și pe care - cum spune tradiția - nimenea nu L-a văzut vreodată râzând, dar plângând adesea), nu-i decât o *cruce a iubirii, o sfâșiere de milă, o zguduire a sufletului de mila surorilor lui Lazăr, o sudoare de sânge ce picura ca apa și încă o zguduire de suflet, când Iuda avea să-L vândă*” (p. 29).

“Până nu te-ai lepădat de tine ești o fântână seacă; iar dacă te-ai lepădat de tine și te-ai dedicat lui Iisus, El te-a schimbat în *izvor de apă vie*” (p. 64).

“Omul trebuie să fie statornic în *adânc de cer* ca să nu-l sperie neliniștile de la suprafața vieții” (p. 132).

“Aceasta e credința cât un grăunte de muștar. Aceasta ne-ar da să bănuim că, la temperaturile la care se alege *aurul finței noastre de zgura acestei fințe*, în firea noastră apare modul divin de a fi, de-a voi și de-a gândi” (p. 308).

²⁷ C. Sălăvăstru includes the metaphor in the *semantic figures* and, among them, considers the metaphor as a “trop-model”, which could be associated with “modal concepts of the human regarding the universe, the self and the other, as these concepts have developed throughout history” (Sălăvăstru, 2010, p. 393).

(d) *anthypophora* - argumentative strategy

Via the *anthypophora*, syntactical figure, the form of repetition which consists in the repetition of a word "regularly at the beginning of a discursive unit in order to reinforce a certain idea" (Sălăvăstru, 2010, p. 392), father Arsenie Boca highlights, brings into the attention of the believer recipient - a certain belief:

"Iată focul în care se lămuresc credincioșii, iată firul de legătură cu înaintașii lor - mucenicii" (p. 21).

"Însemnează a-L face pe El inima ta; însemnează să ai un moment, o clipă în viața ta, în care te-ai întâlnit real cu Iisus, - clipă, pe care să nu-ți ajungă viața întreagă de-a-o desfășura între oameni (p. 64).

"În el își recunoaște omul ființa lui adevărată; în el află descoperirea deplină a lui Dumnezeu, contopirea Voinței supreme cu voința lui, contopirea iubirii veșnice cu iubirea lui. (...) În el ne apare întreaga lume omenească transfigurată de-o lumină dumnezeiască" (pp. 66-67).

"Cel fără formă ne apare în forma florii și a rodului; Cel fără de margini ne îmbrățișează cu brațe de tată și merge cu noi alături ca un prieten" (p. 67).

"Dar sunt tineri, surzi și muți, dinspre cuvântul lui Dumnezeu, crezându-se, în părerea lor, perfect sănătoși: Surzi la sfatul părinților. Surzi la chemarea Bisericii. Surzi la glasul conștiinței" (p. 73).

"E știută lupta pe care o duceau fariseii împotriva lui Iisus, fiindcă Iisus scotea poporul de sub exploatarea fariseilor și cărturarilor. E știută și osânda pe care le-o vestea Iisus, „cărturarilor și fariseilor fățarnici” și „vaiurile” care-i așteptau (p. 107).

"Nu în zadar a zis Iisus, că mai mare bucurie se face în Cer pentru un păcătos care se întoarce, decât pentru 99 de „drepti”. Nu în zadar se zice că cea mai primejduită este mântuirea sfântului" (p. 129).

(e) *chiasmus*

Another rhetorical figure used by father Arsenie Boca, included in the category of *construction figures* or *metataxe*, also based as *anthypophora* on repetition is *chiasmus*:

"Iisus e Dumnezeu-Om și Omul-Dumnezeu. Exact atâta cât mai avem până la destinul nostru" (p. 144).

(f) *accumulation* - argumentative strategy

The author expresses his opinions, countless of times, by using the process of *accumulation*, which has, in the text subject to analysis, an argumentative function:

"CRUCEA: podoaba Bisericii, lauda lui Pavel, semnul Fiului Omului, semnul sfintei cruci, suferința noastră cea de toate zilele, crucea suferinței, harul crucii, - iată atâtea nume în legătură cu crucea" (p. 64).

"A încercat omul toate: *bogăția, puterea, știința, păcatul*, dar fericit nu l-a făcut nici una" (p. 127)!

"Tot binele, *toată blândețea, toată bunătatea* e un grăunte de energie divină în om, capabil să crească până la sensul și valoarea unei misiuni" (p. 152).

"Bogăția l-a făcut pe bogat *egoist, materialist, nemilostiv, încolăcit de plăceri*; nu s-a dezvoltat sufletește, nu și-a format chip nemuritor de a fi (p. 154).

"Trădătorul... Omul care a vândut pe Dumnezeu. Omul *meschin, îngust, orbit, obsedat*" (p. 256).

"Copiii odihnesc și refac omul. Chiar ei sunt o refacere a omului. Ei rezumă: *gingășia și frumusețea, puritatea, nevinovăția și credința*" (p. 274).

3. Pragmatic Characteristics

At a pragmatic level we identify the following characteristics in the analysed text:

(a) the use of the *author's indications, interpretations, with a persuasive role*:

"Ca și când ar fi vrut să-l corecteze de mai înainte în părerea ce-o avea tânărul despre bunătate sau chiar despre bunătatea sa. (*Sunt oameni care se bat în piept că-s cinstiți. Așa o fi; dar să nu creadă că cinstea e numai atâta câtă o au ei. Cinstea și bunătatea câtă o avem noi e o măsură prea mică față de mărimea ei adevărată, cum sunt acestea numai la Dumnezeu*)" (p. 9).

"De îndată ce creștinismul, mai bine zis, creștinii fură lăsați la larg, se înmulți și înclinarea de-a cădea din creștinism. (*Nu știu cum, dar parcă nu e nimic pe lume fără o rânduială: a venit și pentru aceștia o căpetenie, după care să se ia*)" (p. 20).

"Nașterea lui Dumnezeu între oameni, deși era făgăduită prin prooroci cu mii de ani în urmă, - *ba în zilele lui Isaia (7: 14) s-a spus lămurit că o fecioară-L va naște, rămânând totuși fecioară* -, cu toate acestea, de n-am fi siguri de faptul petrecut: că Dumnezeu s-a unit cu firea omenească în persoana lui Iisus, mai că nici noi n-am putea primi" (p. 60).

"Încetând prigoanele, așa se stricaseră purtările creștinilor și așa se întindea tăgăduirea dumnezeirii Mântuitorului, încât - zice un istoric al vremii -, dacă Dumnezeu n-ar fi trimis pe sfinții Vasile, Grigorie și Ioan, ar fi trebuit să vie Hristos a doua oară. (*Căci fărădelegile grăbesc Judecata*)".

"A făcut Iisus minuni - și oamenii cred că cele mai mari sunt cele care privesc *sănătatea trupului* - dar marea minune a învierii din morți, e ceea ce mărturisim când zicem: „aștept învierea morților și viața veacului ce va să vie. Amin" (p. 106).

"Nu-i vorbă - *trebuie să înțelegeți și aceasta* - că din toate suferințele care turbură furios viața omenească, cea mai mare este ura, dușmănia și răzbunarea: unul și același diavol: boarea iadului între oameni" (pp. 126-127).

"Necredincioșii, - spre rușinea noastră - își cred necredința lor mai tare decât credem noi credința noastră. (*Să n-aveți nici o teamă: mintea, prin puterile sale numai, nu poate dovedi constrângător, nici că este, nici că nu este Dumnezeu*)" (p. 143).

(b) the use of *presentation interjections*

In the text of the 137 Sunday and Holiday sermons included in *Cuvinte vii* (*Living Words*), the prevalence of *presentation interjections* is natural, deictic words used exclusively in an ostensive manner: sermons are a type of religious speech meant to be *uttered* by the priest-transmitter in a suitable location, in front of the recipients-believers:

"Iată cum îl ridică dintr-o dată la o înțelegere mai adevărată despre bunătate. Mântuitorul știa sigur că tânărul nu-L cunoaște, ci-L socotește numai ca pre un Prooroc în Israel" (p. 9).

"Iată de ce prăznuind Crucea vorbim de înviere și a morții omorâre" (p. 17).

"Și așa iată că lumea întreagă se trudește toată noaptea și nu prinde minte deloc" (p. 18).

"Iată focul în care se lămuresc credincioșii, iată firul de legătură cu înaintașii lor - mucenicii" (p. 21).

"Iată prin urmare, că omul care se îndreaptă, fie el oricât de vameș și de păcătos, simte bucuria pe care n-o rănesc osândeale, și nici el n-are om de osândit" (p. 25).

(c) the insertion in the text of the *quote, as a persuasive strategy*

The quotes are taken by the author either from Scripture or from various ecclesiastical hymns and meditations:

"Căci așa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică" (Ioan 3: 16) (p. 14).

"Într-una din cântările Bisericii, alcătuită după Psalmii lui David, preamărim pe Dumnezeu în cuvintele: „Sfânt este Domnul Dumnezeul nostru; înălțați pe Domnul Dumnezeul nostru și vă închinați așternutului picioarelor Lui, că Sfânt este" (pp. 1-6).

"Tot acest sfânt ne spune despre crucea încercărilor, că pentru trei pricini vin asupra noastră: 1. ca pedeapsă pentru păcatele făcute („pedeapsă” în graiul bătrânilor înseamnă învățare de minte); 2. pentru ferirea de cele ce altfel le-am face; și 3. pentru întărirea virtuții. „Să nu spui că se poate câștiga virtutea fără ne-cazuri: căci virtutea necercată în necazuri nu e întărită!" (Filocalia I, p. 236. 66)" (pp. 16-17).

"Cu Iisus apare în lume o nouă generație de oameni, neamul lui Iisus, care nu se naște după legile firii numai, ci, peste ele se suprapune o naștere spirituală, generația spirituală a lui Iisus. „Noul neam duhovnicesc, cel al lui Iisus, nu-i un neam care se naște pe pământ, după legile lumii animale, un neam neîncetat ispitit de poftele inferioare. Desfacerea de odinioară a omului de Dumnezeu, înseamnă pentru om pierderea integrității, a neprihănirii, pierderea chipului androgin, care constituie chipul său ceresc, pacificat de ispitele lăuntrice. Hristos se naște din Fecioara, ca să sfințească din nou alcătuirea feminină și s-o unească principiului masculin, ca bărbatul și femeia să devină androgini, cum a fost Iisus" (I. Böehme, „Misterium magnum" C.v. cit. de Berdiaeff) (p. 61).

"Sfântul Ioan Gurădeaur a avut odată, apărând văduva, cuvintele acestea: „Iarăși se tulbură Irodiada, iarăși cere pe tîpsie capul lui Ioan...” (p. 22)!

"Toți murmurau și ziceau: a intrat să poposească la un om păcătos" (Luca 19: 7) (p. 25).

"Oricine voiește să vină după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea sa în fiecare zi și să-Mi urmeze Mie" (Marcu 8: 34, Luca 9: 23) (p. 64)!

"Învățătura desăvârșită a lepădării de sine o avem deci de la: „Cel ce, în chipul lui Dumnezeu fiind, n-a ținut ca la o pradă la egalitatea Sa cu Dumnezeu, ci S-a golit pe Sine, a luat chip de rob, făcându-Se asemenea oamenilor și la înfățișare dovedindu-Se ca un om. S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte - și încă moarte de cruce" (Filipeni 2: 6-8) (p. 67).

"Obişnuit atunci te lupți cu Dumnezeu când nu-L cunoști. Atunci I te împotrivesți când te crezi cineva. „Dacă ești om, în viața ta trebuie să te lupți cu Dumnezeu, precum s-a luptat și Iacov. Ferice de tine dacă Dumnezeu va câștiga lupta. Și vai, dacă vei învinge tu pe Dumnezeu, - căci vei rămânea singur pe câmpul de luptă - și atunci nu tu ai învins, ci moartea" (N. Velimirovici, „Cugetări despre bine și rău", p. 135) (p. 107).

(d) the use of structures with emphatic role: "split or cleaved sentences"²⁸:

"Ceea ce e greu de priceput e aceasta: cum e cu putință ca Tatăl omului să se facă Fiul omului, Fiul fiului Său" (p. 60).

(e) the use of the dialogue structured speech, of live communication:

"- „Învățătorule bune, ce să fac să moștenesc viața cea veșnică?" Mântuitorul îi întrerupe întrebarea: „Ce mă numești „bun” - singur Dumnezeu e bun" (p. 9).

"Prefectul începu cu ademeniri, zicând:

- Uite, n-ai vrea tu să fii în mărire, asemenea împăratului? O vei putea avea dacă vei mărturisi și tu credința împăratului.

Sf. Vasile îi răspunse:

- Amândoi suntem creați după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, deci sunt asemenea împăratului. În ce privește mărirea, aceasta se va vedea numai în viața viitoare" (p. 23).

"Mergând Iisus spre Ierusalim, cineva L-a întrebat: „Doamne, oare puțini sunt cei ce se mântuiesc?" Și a răspuns Iisus tuturor: „Nevoiți-vă să intrați pe poarta cea strîmtă (- și cu chinuri, cum zice o pogribanie -), că mulți vor căuta să intre și nu vor putea" (p. 259).

In the text, various types of discursive markers are used:

(a) markers for the increase of the recipient's attention

²⁸ M. Metzeltin believes that sentences called by him "split or cleaved sentences" are "strategies of emphasis at a syntactical level" (Metzeltin, 2011, p. 156). The item emphasised by father Arsenie Boca is the noun or pronoun with the syntactical function of subject which is placed after the copulative verb *a fi* (=to be), within the split sentence (see, to that effect, for details and other examples, Hoară Cărașu, 2014, p. 79).

It is obvious that the structure of the text implies the presence of a potential recipient. Arsenie Boca involves the recipient-believer in the speech through *markers* that are aimed directly to him/her and which are used in the text, in order to attract and engage the recipient in the speech and to initiate a virtual dialogue with him/her:

"O mică pildă: altfel sunt judecățile unui tată care-și ia la rost copiii, decât e socoteala copiilor" (p. 15).

"E și explicabil: prima ispită a întâlnit în față creștini adevărați, care se hotărâseră într-un fel cu viața aceasta: s-o jertfească pentru Dumnezeu: pe când ispita a doua, a triumfului, pentru care trebuie să fii înțelept s-o ocolești, a găsit în față o mare turmă de creștini figuranți" (p. 21).

"Dar parcă era un făcut: toți cei ce s-au lepădat de Hristos nu se mulțumeau numai cu lepădarea lor ci urmăreau și lepădarea altora; iar dacă aceia se împotriveau, vrajba era gata și începea prigoana" (p. 21).

"Se vede limpede că Domnul îi are în vedere și pe cârtitori, căci și lor le bate răspunsul, pentru că de-ar fi vorbit Iisus numai cu Zacheu, i-ar fi zis acestuia așa: că și tu, fiu al lui Avraam ești; dar nezicând așa, se vede că le împrăștia acestora țepile osândelor" (p. 25).

"Avem două conștiințe paralele: e fapt important acesta și aproape necunoscut. Subliniem: „conștiința religioasă” și „conștiința eului” (p. 167).

(b) Discursive marker *deci* (= so)

The discursive marker *deci* (= so) has, in the text of the sermons, evangelical meditations and spiritual words contained in the *Cuvinte vii* (*Living Words*) edition, a thematic role, having the pragmatic role to *synthesize* what has been stated previously, in the speech. The discursive marker *deci* (= so) has the pragmatic function to link the current speech (marked by *deci* (= so)) with the previous speech²⁹:

"La nimeni până aci n-a cerut Iisus să-și vândă averile! Tânărul voia mai mult decât intrarea în viață, de pe urma împlinirii poruncilor. „Vrei să fii desăvârșit?” - împlinește sfaturile! Pe cuvântul acesta se întemeiază călugăria! *Deci* iată ce făgăduință dau călugării: că împlinesc mai mult decât poruncile; se făgăduiesc să împlinească sfaturile: al sărăciei, al viețuirii curate și al urmării Mântuitorului, ascultători făcându-se lui Dumnezeu și povățuitorilor lor" (pp. 9-10).

"De-acum creștinul stă liniștit pe conducerea lui Dumnezeu și vede că orice cruce a vieții sale este o mărturie a iubirii părintești a lui Dumnezeu; orice cruce e o treaptă a desăvârșirii. *Deci* dacă ne împărtășim cu Sfânta Jertfă a Domnului, ne împărtășim cu Taina Iubirii supreme a lui Dumnezeu, împărtășire, care, prin-

²⁹ Regarding the pragmatic *thematic* function of the discursive marker *deci* (= so), in another writing with a religious theme of father Arsenie Boca, *Cărarea Împărăției*, see Hoară Cărașu, 2014, p. 74.

tre alte daruri, are și pe acesta: că ne ridică de la înțelegerea pruncească a vieții la înțelegerea pe care o avea Iisus, în temeiul căreia Îi suntem următori convinși și liniștiți, oricât de neliniștită ar fi marea vieții de aici” (p. 15).

“Prin sfintele Sale patimi, Iisus a schimbat ocară în slavă, încât Apostolul Pavel nu găsea alt cuvânt în care să se laude decât în Crucea Domnului, muștrând pe cei ce sunt vrăjmașii crucii. *Deci* lemnul crucii a fost prevestit prin prooroci, prin Moise și prin David. Prin proorocul David ne poruncește să ne închinăm Crucii, așternutului picioarelor Lui, că sfânt este” (p. 16).

“Dar iată că s-a făcut. S-a făcut istoric și de-atunci se face mistic în toți cei ce-L primesc pe Dumnezeu și se nasc de sus a doua oară. *Deci* când sufletul, când făptura noastră întreagă se face curată, când ajungem pe căile ascezei și ale iubirii, la starea de fecioară, se întâmplă și pentru noi plinirea vremii, a nașterii lui Iisus în făptura noastră (p. 60).

- (c) The discursive markers *de aceea* (= therefore), *iar* (= and), *drept aceea* (= thus) - markers of the connection of various parts of speech

The discursive markers *de aceea* (= therefore), *iar* (= and), *drept aceea* (= thus) have, in the text of Sunday and Holiday sermons, evangelic meditations and spiritual words included in *Cuvinte vii* edition, the usual role of any discursive marker: *the relation between various parts of speech*:

“Durerea este, că deși noi Îl cunoaștem și știm cui credem, noi nu lăsăm nimic din ale noastre și totuși ne ținem că-I urmărm Lui. *De aceea* întunecul necunoștinței de Dumnezeu și de noi înșine s-a întărit, și tot mai grea se face noaptea fără de Dumnezeu” (p. 18).

“Dacă Iisus ne-a răscumpărat din moarte veșnică cu prețul vieții, noi de asemenea câștigăm viața Lui lepădând pe-a noastră, dacă vremea o va cere. *De aceea* sunt îngăduite încercările fiindcă numai ele „coc” sămânța pe pământ a „dumnezeilor după dar” (p. 143).

“Un creștinism fără recunoașterea lui Iisus ca Dumnezeu și Stăpân al lumii, nu-ți obligă viața la a o face mai curată. *Iar* cu cât viața se face mai necurată, cu atâta te-ntuneci dinspre Dumnezeu până la a-L tăgădui cu totul și a I te face vrăjmaș declarat” (p. 22).

“Fără Iisus, Cel ce susține lumea cu mâna (cum arată unele icoane), fără Iisus, zic, sau împotriva Lui chiar, te afli în tulburare crescândă până la sinucidere. - Și e cel mai mare păcat de pe lume” (p. 29).

“În cele din urmă au osândit la moarte pe Dătătorul vieții; au bătut cu biciul pe izbăvitorul oamenilor, și au judecat la moarte pe Judecătorul lumii” (Sfântul Vasile cel Mare, „Despre invidie”, P.G.31.377-C. trad. I. Coman). *Iar* Iisus și pentru aceștia s-a rugat Tatălui de iertare” (p. 70).

“E tocmai vremea, descoperită și lui Pavel, a lepădării de credință, a lepădării libertății spiritului, vremea pierderii libertății, noaptea întunecării spiritului. E cufundarea veacului în noaptea lucrurilor din afară. - *Iar* El va veni a doua oară la miezul acestei nopți” (p. 149).

“Dacă e o creștere naturală, după fire, naturală e și creșterea mai presus de fire, căci adevărata dimensiune a desăvârșirii smerenia este. *Drept aceea*, dacă nu puteți înțelege împărăția lui Dumnezeu, cel puțin primiți-o ca un copil, în care nu se întâmplă nici o răvășire dialectică (p. 148).

“Ieremia proorocul se întreba în durere: „Cui i-ai mai făcut, Doamne, ce ne-ai făcut nouă?” Cu toate acestea istoria nu i-a învățat nimic pe contemporanii lui Iisus. *Drept aceea* Ierusalimul se va pustii din nou” (p. 191).

“Cărturarii moderni au simplificat tot aparatul religiei, depășind cu totul pe cărturarul antic, care a vorbit cu Iisus. Aceștia au rămas cu un Dumnezeu abstract, care nu le mai cere nimic, nici măcar recunoașterea existenței. *Drept aceea* se mulțumesc foarte bine cu un Dumnezeu pe care îl deduc ei, creat de ei chiar, un Dumnezeu al lor, fie absolut inaccesibil, fie chiar gelos pe propria Sa creație care, în ordinea existenței are, fie valoarea de postulat (presupunere ce se impune cu necesitate logică), fie valoarea de pură fantezie” (p. 322).

(d) the markers *căci* (= for) and *că* (= that) - discursive markers that introduce text sequences with an *explanatory character*

Discursive markers *căci* (= for) and *că* (= that) fulfil two pragmatic functions in the analysed text: firstly, they introduce information with a clear explanatory character and secondly, they relate the explanatory sequence to the previous speech:

“Dar virtuțile fariseice tulbură împotriva lor pe Dumnezeu. *Căci* virtuțile din ambiție și din „slavă”, e limpede că nu sunt din har” (p. 28).

“Da, Dumnezeu stă în afară de eul nostru și așteaptă cu nerăbdare să-I deschidem ușa ferecată. *Căci* acest eu al nostru nu poate să-și găsească sensul suprem, sufletul, și să se unească liber cu Dumnezeu - decât prin iubire singura care-l saltă peste piedica din sine și-l strămută în Dumnezeu” (p. 66).

“Tot așa, pe lângă orice răstignit al vieții acesteia, puțini mai rămân pentru el către Dumnezeu, și printre cei puțini, e Maica Domnului. - *Căci*, spre a ajunge la refacerea noastră, trebuie să trecem prin multe răstigniri, și avem trebuință de o inimă de mamă pentru noi către Dumnezeu” (p. 121).

“Dacă ar răsplăti tot binele imediat, ar însemna că sufletul există numai în lumea aceasta, cu alte cuvinte sufletul n-ar fi nemuritor; deci Dumnezeu trebuie să se achite urgent de îndatorirea ce i-a făcut-o omul. *Că* Dumnezeu uneori pedepsește răul și uneori răsplătește binele, e ca să știe omul că răul se pedepsește și binele se răsplătește” (p. 190).

(e) markers of *organization*, and *ordering* of the events within the speech
Father Arsenie Boca uses various markers with the role of structuring the speech:

“Păcatele au urmările cele mai felurite asupra omului: 1. *Pe unii* păcatele-i smeresc, îi rușinează înaintea lui Dumnezeu și-i hotărăsc la îndreptare. 2. *Pe alții*, mai înrăiți în ele, îi salbătesc cu totul. 3. *Dar pe alții* îi împing până la nebunia fără întoarcere” (p. 28).

"Iisus ne impune un alt mod de-a-L cunoaște; și ne povățuiește simplu, divin de simplu: să ne pierdem sufletul pentru El, căci numai așa-L vom câștiga. Numai așa va învia sufletul nostru. *Cu alte cuvinte*, în fața lui Iisus, să nu ne mai ținem de zidul chinezesc al mărginirii noastre, decât ca de un puternic motiv de smerenie" (p. 145).

"Primul mucenic al Creștinismului! Faptul că Biserica îi prăznuiește pomenirea la Crăciun și nu la Paști, - cum ni s-ar părea mai firesc, după ordinea în care s-au întâmplat lucrurile ne face să ne gândim și la alte semnificații: 1. La concepția Bisericii despre mucenicie, 2. La nașterea mărturisitorilor în împărăția evidenței divine, 3. La noul curaj al urmării și asemănării cu Iisus" (p. 303).

- (f) the discursive marker *sau (or)* with an emphasis discursive value (or emphatical):

"Deci trufia cu virtuți, fiind o virtute în pielea goală, *sau* își dă seama de goli-ciunea sa și cere acoperemânt smerenia (sau dulama lui Dumnezeu cum o numește sfântul Isaac Șirul), cum ne asigură toți sfinții Părinți" (pp. 28-29).

- (g) discursive marker *decî* (= so)³⁰:

"Ce au oamenii aceștia împotriva lui Iisus, că nici demonii nu l-au făcut atâta împotrivire câtă l-a făcut cenzura invidiei omului? - Cred că nu altceva decât complicitatea în păcat, coalizată împotriva virtuții și împotriva oricui care îndrăznește să iasă un pas măcar din această complicitate. *Or*, Iisus ieșise - nici n-a fost vreodată în complicitate cu păcatul" (pp. 68-69).

Conclusions

The grammatical and rhetorical - pragmatic characteristics of the text subject to analysis highlight the influence that the reading of old religious texts has on the church writings' contemporary speech of Father Arsenie Boca.

References

- Dincă, G. (2008). Strategii de construcție a predicii. In: *Lucrările primului simpozion internațional de lingvistică, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan-Al. Rosetti”, București, 13-14 noiembrie 2007* (pp. 375-402). (N. Saramandu, M. Nevaci, C. I. Radu, ed.). Editura Universității din București.
- Frâncu, C. (1982). Formele verbale și pronominale cu î-protetic în limba română. *Dacoromania, Jahrbuch für östliche Latinität*, vol. 1979-1980.
- Frâncu, C. (2009). *Gramatica limbii române vechi (1521-1780)*. Casa Editorială Demiurg.
- ***(2005). *Gramatica limbii române* (vol. al II-lea, *Enunțul*). Editura Academiei (= GALR).
- Hoarță Cărașu, L. (2014). Arsenie Boca. Căderea Împărăției. Particularități mor-

³⁰ Between *pragmatic connectors*, the authors of *the Romanian grammar*, Academy's Publishing House, new edition, also recall the connector *or* which "introduces from a pragmatic point of view the second premise of an argument, decisive for conclusion" (GALR, 2005, p. 730).

fosintactice și retorico-pragmatice. *Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Secțiunea III. Lingvistică*, LX, 51-80.

Metzeltin, M. (2011). *Gramatica explicativă a limbilor romanice. Sintaxă și semantică*. (D. Moscal, trad.). Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”.

Rovența-Frumușani, D. (2000). *Argumentarea. Modele și strategii*. Editura Bic All.

Sălăvăstru, C. (2010). *Mic tratat de oratorie*. Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”.